

2002 m. birželio 25 d.

**LIETUVOS GYVENTOJŲ IR
BŪSTŲ SURAŠYMAS 2001**
SURAŠYMO REZULTATAI:

**2001 metų balandžio 6 dieną Lietuvos Respublikoje gyveno 3 483 972
nuolatiniai gyventojai, iš jų mieste – 2 332 098, kaime – 1 151 874 gyventojai;
lietuvių lyginamasis svoris pasiekė 83,5 procento;
Romos katalikų – 79 procentai Lietuvos Respublikos gyventojų**

Statistikos departamentas apdorojo 2001 m. visuotinio gyventojų surašymo duomenis ir jų pagrindu suformavo duomenų bazę. Tai leidžia skelbti galutinius surašymo duomenis.

Gyventojų skaičius ir jų išsidėstymas mieste ir kaime, paskutinių surašymų duomenimis, pateikiami 1 lentelėje.

1 lentelė
Gyventojų skaičius ir išsidėstymo pokyčiai

Surašymo metai	Gyventojų skaičius			Gyventojai, %		Gyventojų tankumas viename km ²
	iš viso	mieste	kaime	miesto	kaimo	
1989	3 674 802	2 486 832	1 187 970	67,7	32,3	56,6
2001	3 483 972	2 332 098	1 151 874	66,9	33,1	53,4

Gyventojų skaičius nuo paskutinio (1989 m.) iki 2001 m. surašymo sumažėjo 190,8 tūkst.: natūralus prieaugis nuo 1989 m. iki 2001 m. balandžio 6 d. sudarė 33,7 tūkst. gyventojų (gimė 546,1 tūkst., mirė – 512,4 tūkst.), neigiamas migracijos saldo – 224,5 tūkst.

Lietuvos gyventojų skaičius 1966 m. viršijo tris milijonus ir didėjo iki 1992 m. Vėliau dėl migracijos ir neigiamos natūralios gyventojų kaitos ėmė mažėti. Palyginti su 1989 metais, gyventojų skaičius sumažėjo 5 procentais.

Miesto ir kaimo gyventojų lyginamasis svoris Lietuvoje tapo lygus 1970 m. Didžiausia dalis miesto gyventojų buvo 1991 m. (68,5 %). Nuo 1992 m. miesto gyventojų skaičius ėmė mažėti, o kaimo – didėti. Paskutinio surašymo duomenis, palyginti su 1989 m. duomenimis, mieste gyventojų sumažėjo 155 tūkstančiais, kaime – 36 tūkstančiais. Tai įvyko dėl gyventojų migracijos krypties pasikeitimo. Pagrindinė migracijos kryptis „iš kaimo į miestą“ ėmė keistis: padidėjo miesto gyventojų emigracija į užsienio šalis, kai kurie gyventojai keliai į kaimus. Tačiau miesto ir kaimo gyventojų lyginamasis svoris išliko beveik nepakitęs.

Gyventojų skaičius visuose didžiausiuose miestuose per dvylika metų sumažėjo: labiausiai – Kaune, mažiausiai – Panevėžyje (žr. 2 lentelę). Tačiau miesto gyventojų koncentracija didžiuosiuose miestuose išlieka beveik vienoda: penkiuose išvardintuose miestuose paskutinių surašymų metu gyveno apie 59 procentai visų miesto gyventojų.

Gyventojų skaičius didžiausiuose miestuose

	2001 m.	1989 m.	Gyventojų skaičiaus pokytis, palyginti su 1989 m., %
Vilnius	542 287	576 747	-6
Kaunas	378 943	418 087	-9
Klaipėda	192 954	202 929	-5
Šiauliai	133 883	145 629	-8
Panevėžys	119 749	126 483	-5

Gyventojų skaičiaus mažėjimas būdingas ir kaimyninių šalių sostinėms, tačiau ten jis gerokai spartesnis. 2000 m. surašymo metu Rygoje užfiksuota 764,3 tūkst. gyventojų, Taline – 400,4 tūkst. Abiejuose miestuose gyventojų 16 procentų mažiau nei 1989 metais. Tuo tarpu Vilniuje gyventojų skaičius sumažėjo 6 proc.

Gyventojų tankumas pasikeitė nedaug – jis siekė 53,4 gyv./kv. km (1989 metais – 56,6 gyv./kv. km). Tačiau matyti didelis tankumo svyravimas - nuo 87,1 gyventojų viename kvadratiname kilometre Vilniaus apskrityje iki 25,8 gyventojų viename kvadratiname kilometre Utenos apskrityje.

Gyventojų sudėties pagal lytį pokyčiai

Surašymo metai	Gyventojų skaičius			Palyginti su bendru gyventojų skaičiumi, %	
	iš viso	vyrų	moterų	vyrų	moterų
1989	3 674 802	1 738 953	1 935 849	47,3	52,7
2001	3 483 972	1 629 148	1 854 824	46,8	53,2

Gyventojų struktūra pagal lytį labiausiai neproporcinga buvo po Antrojo pasaulinio karo. Vėliau vyrų ir moterų santykis kiek pagerėjo, o nuo 1993 m. vėl ėmė blogėti. 1989 metais 1000-iui vyrų teko 1113 moterų, 2001 m. – 1139.

Gyventojų skaičius apskrityse

Apskritys	Visi gyventojai	Palyginti su bendru gyventojų skaičiumi, %
Iš viso	3 483 972	100,0
Vilniaus	850 064	24,4
Kauno	701 529	20,1
Klaipėdos	385 768	11,1
Šiaulių	370 096	10,6
Panevėžio	299 990	8,6
Marijampolės	188 634	5,4
Alytaus	187 769	5,4
Utenos	185 962	5,3
Telšių	179 885	5,2
Tauragės	134 275	3,9

Nustatytas gyventojų skaičius apskrityse ir savivaldybėse. Pagal gyventojų skaičių apskritys labai skiriasi (žr. 4 lentelę). Beveik ketvirtadalis Lietuvos gyventojų susitelkė Vilniaus apskrityje (tai lemia Vilniaus miestas), penktadalis – Kauno apskrityje (lemia Kauno miestas). Mažiausios apskritys – Tauragės, Telšių, Utenos, Alytaus ir Marijampolės. Jose gyvena nuo 3,9 iki 5,4 procento Lietuvos gyventojų.

Labai skirtingas gyventojų skaičius ir rajono savivaldybėse. Daugiausia – 88 586 gyventojai gyveno Vilniaus rajono savivaldybėje, o Lazdijų, Skuodo, Kupiškio, Pakruojo, Ignalinos, Molėtų, Zarasų ir Širvintų rajonuose – mažiau nei po 30 tūkst. žmonių.

Vyrų ir moterų santykis apskrityse susiklostęs netolygiai. Daugiausiai 1000-čiai vyrų tenka moterų Vilniaus, Kauno ir Panevėžio apskrityse (Kauno, Vilniaus ir Panevėžio miestuose moterų gerokai daugiau negu vyrų); mažiausiai – Alytaus, Marijampolės, Telšių ir Utenos apskrityse.

5 lentelė

Gyventojų skaičius apskrityse ir savivaldybėse

Administracinis vienetas	Visi gyventojai	Vyrai	Moterys	1000-iai vyrų tenka moterų
Iš viso	3 483 972	1 629 148	1 854 824	1139
Alytaus apskritis	187 769	90 155	97 614	1083
Alytaus miesto sav.	71 491	34 393	37 098	1079
Druskininkų sav.	25 440	11 716	13 724	1171
Alytaus rajono sav.	32 572	15 996	16 576	1036
Lazdijų rajono sav.	27 129	13 103	14 026	1070
Varėnos rajono sav.	31 137	14 947	16 190	1083
Kauno apskritis	701 529	324 010	377 519	1165
Kauno miesto sav.	378 943	171 050	207 893	1215
Birštono sav.	5 439	2 510	2 929	1167
Jonavos rajono sav.	52 289	24 624	27 665	1123
Kaišiadorių rajono sav.	37 649	18 598	19 051	1024
Kauno rajono sav.	81 615	38 613	43 002	1114
Kėdainių rajono sav.	65 727	30 786	34 941	1135
Prienų rajono sav.	35 713	17 011	18 702	1099
Raseinių rajono sav.	44 154	20 818	23 336	1121
Klaipėdos apskritis	385 768	181 762	204 006	1122
Klaipėdos miesto sav.	192 954	89 521	103 433	1155
Palangos miesto sav.	17 623	8 080	9 543	1181
Neringos sav.	2 386	1 128	1 258	1115
Klaipėdos rajono sav.	46 220	22 385	23 835	1065
Kretingos rajono sav.	45 688	21 700	23 988	1105
Skuodo rajono sav.	25 595	12 302	13 293	1081
Šilutės rajono sav.	55 302	26 646	28 656	1075
Marijampolės apskritis	188 634	89 959	98 675	1097
Marijampolės sav.	70 823	33 785	37 038	1096
Kalvarijos sav.	13 883	6 646	7 237	1089
Kazlų Rūdos sav.	14 937	7 084	7 853	1109
Šakių rajono sav.	38 749	18 484	20 265	1096
Vilkaviškio rajono sav.	50 242	23 960	26 282	1097
Panevėžio apskritis	299 990	139 758	160 232	1146
Panevėžio miesto sav.	119 749	54 564	65 185	1195
Biržų rajono sav.	35 417	16 629	18 788	1130
Kupiškio rajono sav.	24 628	11 522	13 106	1137
Panevėžio rajono sav.	42 855	20 550	22 305	1085
Pasvalio rajono sav.	34 920	16 581	18 339	1106
Rokiškio rajono sav.	42 421	19 912	22 509	1130
Šiaulių apskritis	370 096	173 436	196 660	1134
Šiaulių miesto sav.	133 883	61 205	72 678	1187
Akmenės rajono sav.	30 221	14 207	16 014	1127
Joniškio rajono sav.	31 922	14 982	16 940	1131
Kelmės rajono sav.	40 844	19 597	21 247	1084
Pakruojo rajono sav.	29 458	14 034	15 424	1099
Radviliškio rajono sav.	52 148	24 812	27 336	1102
Šiaulių rajono sav.	51 620	24 599	27 021	1098

Tauragės apskritis	134 275	63 882	70 393	1102
Jurbarko rajono sav.	37 786	17 884	19 902	1113
Pagėgių sav.	12 208	5 846	6 362	1088
Šilalės rajono sav.	31 570	15 333	16 237	1059
Tauragės rajono sav.	52 711	24 819	27 892	1124
Telšių apskritis	179 885	85 275	94 610	1109
Mažeikių rajono sav.	67 296	31 881	35 415	1111
Plungės rajono sav.	44 170	21 020	23 150	1101
Rietavo sav.	10 697	5 128	5 569	1086
Telšių rajono sav.	57 722	27 246	30 476	1119
Utenos apskritis	185 962	87 827	98 135	1117
Visagino miesto sav.	29 554	14 035	15 519	1106
Anykščių rajono sav.	35 066	16 461	18 605	1130
Ignalinos rajono sav.	23 018	10 911	12 107	1110
Molėtų rajono sav.	25 387	12 225	13 162	1077
Utenos rajono sav.	50 111	23 523	26 588	1130
Zarasų rajono sav.	22 826	10 672	12 154	1139
Vilniaus apskritis	850 064	393 084	456 980	1163
Vilniaus miesto sav.	553 904	252 464	301 440	1194
Vilnius	542 287	247 097	295 190	1195
Elektrėnų sav.	28 923	13 860	15 063	1087
Šalčininkų rajono sav.	39 282	18 870	20 412	1082
Širvintų rajono sav.	20 207	9 545	10 662	1117
Švenčionių rajono sav.	33 135	15 472	17 663	1142
Trakų rajono sav.	37 376	17 520	19 856	1133
Ukmergės rajono sav.	48 651	22 779	25 872	1136
Vilniaus rajono sav.	88 586	42 574	46 012	1081

Neseniai įvykę gyventojų surašymai sudarė galimybę palyginti Baltijos šalių gyventojų skaičių ir jo pokyčius tarp paskutinių surašymų (žr. 6 lentelę).

6 lentelė

Baltijos šalių gyventojų skaičius, tūkst.

	Paskutinio surašymo* duomenys	1989 m. surašymo duomenys	Gyventojų skaičiaus pokytis, palyginti su 1989 m., %
Estija	1 370,1	1 565,7	-12
Latvija	2 377,4	2 666,6	-11
Lietuva	3 484,0	3 674,8	-5

* Estijos ir Latvijos – 2000 m., Lietuvos – 2001 m.

Lietuvos gyventojų vidutinis amžius pasiekė 37,0 metų, iš jų vyrų – 34,6 metų, moterų – 39,2 metų (1989 m. buvo atitinkamai 34,9; 32,7 ir 37,0 metų).

Gyventojų pasiskirstymas pagal lytį ir penkmetines amžiaus grupes pateikiamas pridedamose lentelėse. Aiškiai matyti vaikų iki 10 metų dalies mažėjimas – nuo 15,5 % 1989 m. iki 11,6 % šio surašymo metu. Sumažėjo paauglių ir jaunimo (10–29 metų) dalis – nuo 30,9 iki 29,0. Antras ryškus pokytis – vyresnių nei darbingo amžiaus žmonių pagausėjimas nuo 18,9 % iki 20,2 %. Darbingo amžiaus žmonių dalis kiek padidėjo dėl darbingo amžiaus ribų pakeitimo. Gyventojų „senėjimo“ procesą paryškina vyresnių negu 60 metų žmonių dalies didėjimas nuo 15,7 % iki 19,3 %. Šių trijų amžiaus grupių gyventojų dalis įvairiuose miestuose ir rajonuose labai svyruoja.

Amžiumi labai skiriasi miesto ir kaimo žmonės. Vaikų iki 10 metų dalis, šio surašymo duomenimis, beveik vienoda, o 10–29 metų paauglių ir jaunimo dalis mieste siekia 30,0 %, kaime – 27,2 %.

Dar ryškesnis skirtumas vyresnio amžiaus grupėje: 60 metų ir vyresni asmenys mieste sudaro 17,2 %, kaime – 23,5 %.

Gyventojų lyties ir amžiaus sudėtį, jų pokyčius po 1989 m. vaizdžiai iliustruoja amžiaus piramidė. Jos viršus rodo vyrų ir moterų skirtingo mirtingumo rezultatą: moterų skaičius gerokai viršija vyrų skaičių. Žemiau ryški įduba susidarė dėl mažesnio 76–80 metų amžiaus žmonių skaičiaus, kurį lėmė karo ir pokario padariniai. Vyrų mažiau ir jaunesnio amžiaus grupėse. Pokario įtaką rodo ir 48–52 metų amžiaus įduba. Tai vaikai, gimę tremties laikotarpiu, kai pirmaisiais tremties metais buvo ypač didelis vaikų mirtingumas. Piramidės iškilumai iliustruoja aukšto gimstamumo laikotarpius: 1958–1962 ir 1985–1987 metus. Paskutinį gimstamumo padidėjimą (1985–1987 m.) rodo piramidės apačioje esantis iškilumas. Apatinė piramidės dalis vaizdžiai parodo pastarųjų metų staigų gimstamumo mažėjimą.

Surašymo metu buvo stengtasi nustatyti, kokių tautų atstovai gyvena Lietuvoje. Buvo žymima tautybė, kurią nurodė pats apklausiamasis. Vaiko tautybę nurodė tėvai. Negalutiniais duomenimis lietuviai sudarė 83,5 % Lietuvos Respublikos gyventojų, lenkai – 6,7, rusai – 6,3, baltarusiai – 1,2, ukrainiečiai – 0,7 %. Maždaug po 0,1 % gyventojų sudarė žydai, vokiečiai, totoriai, latviai ir čigonai. Kitos tautybės asmenys sudarė 0,2 %, tautybės nenurodė – 0,9 % gyventojų. Pažymėtina, kad **2001 m. surašymo užfiksuotas aukščiausias lietuvių lyginamasis svoris dabartinėje Lietuvos valstybės teritorijoje.**

Lietuvos Respublikos piliečiai sudaro 99 % gyventojų, Rusijos – 0,4 %, kitų valstybių – 0,2 %, neturi pilietybės – 0,3 %, nenurodė – 0,1 % gyventojų.

Po 1923 m. visuotinio gyventojų surašymo nebuvo rinkti duomenys apie Lietuvos gyventojų išpažįtamą tikėjimą, todėl į 2001 m. surašymo programą buvo įtrauktas klausimas apie priklausymą vienai ar kitai religinei bendruomenei. Negalutiniais duomenimis, Lietuvos Respublikos gyventojų pasiskirstymas tikybose pateikiamas 7 lentelėje.

7 lentelė

Gyventojai pagal religinę bendruomenę, kuriai jie save priskyrė *

Religinės bendruomenės	Palyginti su bendru gyventojų skaičiumi, %
Iš viso	100,0
Romos katalikų	79,0
Ortodoksų (stačiatikių)	4,1
Sentikių	0,8
Evangelikų liuteronų	0,6
Evangelikų reformatų	0,2
Musulmonų sunitų	0,1
Judėjų	0,0
Graikų apeigų katalikų	0,0
Karaimų	0,0
Kitos	0,3
Nė vienai	9,4
Nenurodė	5,5

* Duomenys pateikti pagal Lietuvos Respublikos religinių bendruomenių ir bendrijų įstatyme nurodytas tradicines Lietuvos religines bendruomenes.

Generalinis direktorius

Algirdas Šemeta

Pasiteirauti: Gyventojų surašymų skyrius
Tel. (8-22) 36 48 15, 36 46 37, 36 49 17